

תשע"ו - WhatsApp - Pikudei

1- מהו הפירוש 'מעלה' ו'מטה' אצל הקב"ה, א"א לומר שהכוונה במקום - כוונת הקב"ה בבריאת כל העולמות היא שתהיה לו 'דירה' (התגלות) בתחתונים'. ויש להבין הפירוש 'תחתונים' כאן, שהרי "אין רצונו לומר במקום, שהרי הוא יתברך אינו בגדר מקום" (לקו"ת פקודי ד"ה אלה פקודי המשכן).
שכן, הקב"ה הוא בלי גבול ואין סוף, ובמילא למעלה מכל הגדרים של מקום וזמן, שהם בגבול ומדה.
אלא המשמעות של 'מעלה' ו'מטה', 'עליונים' ו'תחתונים', במדרגות רוחניות היא, ביחס לאופן גילוי האלקות שבכל דרגה - אם יש בה גילוי רב והקב"ה נרגש בה ביתר שאת, הרי זו דרגה עליונה יותר. ואילו מה שלמטה במדרגה, זהו מפני שהאור שמתגלה שם הוא מצומצם יותר, והקב"ה אינו ניכר ונרגש שם כמו בדרגות שלמעלה.
ובלשון הרמב"ם (הל' יסודי התורה פ"ב ה"ו): "זה שאמרנו [לגבי מלאכים עליונים] 'למטה ממעלתו של חברו' - אינה מעלת מקום, כמו אדם שיושב למעלה מחברו, אלא כמו שאומרים בשני חכמים שאחד גדול מחברו בחכמה, שהוא למעלה ממעלתו של זה, וכמו שאומרים ב'עילה' שהיא למעלה מן ה'עלול'".
ולכך, הכוונה ב'דירה בתחתונים' היא לעולם הזה התחתון "שאין תחתון למטה ממנו בענין הסתר אורו יתברך, וחושך כפול ומכופל" (תניא פל"ו).
(ע"פ לקו"ת פקודי ד"ה אלה פקודי המשכן)

2- תכלית עשיית הדירה לו ית' בתחתונים דוקא ע"י עבודת האתכפיא ~ כוונת הקב"ה בבריאת כל העולמות היא, לעשות לו 'דירה בתחתונים', היינו להמשיך גילוי אלקות למטה בעולם הזה הגשמי. ובכללות דירה זו נעשית ע"י קיום תורה ומצוות, שלהיותם חכמתו ורצונו ית' ממש, הרי על ידי קיומם האדם ממשיך גילוי אלקות למטה. אך, כאמור לעיל, דיוק הלשון 'דירה' משמעו שהקב"ה עצמו, מהותו ועצמותו ית' ממש, יאיר ויתגלה למטה. ואילו ע"י תורה ומצוות אמנם ממשיכים רצונו וחכמתו ית' למטה, אך בכל זאת הם דרגות פרטיות מוגדרות באלקות, ואינם הקב"ה בכבודו ובעצמו. וכדי לפעול המשכת עצמותו ית' ממש למטה, זהו ע"י העבודה של 'אתכפיא' מלשון כפייה, לכופ את עצמו לעשות נגד טבעו ורצונו שלא לעבור על שום עבירה, וכן "לכופ טבעו בלימוד התורה יותר מהרגילת שלו, ובנתינת הצדקה יותר מטבעו, וכן בזריזות קיום כל המצוות" (לקו"ת שה"ש לב, א-ב). שכן, על עבודה זו מובא בזוהר 'כד אתכפיא סטרא אחרא, [אז] אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין, היינו, כשכופה את ה'יצד האחר' (-יצרו הרע ונפשו הבהמית) לעשות נגד טבעו ורצונו, אז פועל גילוי מהותו ועצמותו ית' למטה, שלכן גילוי זה נק' בשם 'אסתלק' להיותו גבוה מאד ו"בבחינת רוממות", "כאילו האור מתגלה רק מעט, ומסתלק" (תו"א ויקהל פט, ד).
(ע"פ לקו"ת פקודי ד"ה אלה פקודי המשכן)

3- הטעם שכדי לבוא לאתהפכא צריך להקדים עבודת האתכפיא - "ומתחלה צריך להיות 'אתכפיא', ואחר כך בחנית 'אתהפכא חשוכא לנהורא'" (לקו"ת פקודי ד"ה אלה פקודי).
כלומר: 'אתהפכא' היינו שהאדם מהפך את מדותיו לקדושה (לדוגמא: תמורת אהבה לעניני עולם הזה, תהיה לו אהבה לעניני אלקות). אך, הקדמה הכרחית לכך היא עבודת ה'אתכפיא' - שהמדה הרעה עדיין בתקפה, רק שהאדם כופה את עצמו להתנהג בפועל נגד הרצונות והנטיות שלו, ולמעשה הנהגתו היא רק כפי רצון ה'.
והטעם שצ"ל אתכפיא לפני אתהפכא: כששני ענינים אין להם שום ערך זה עם זה, אי אפשר לבוא מאחד לשני באופן של התקדמות בסדר והדרגה, כי אין ביניהם ערך ודמיון כלל. אלא הדרך היחידה לכך היא שהענין הראשון יתבטל ממציותו לגמרי, ובזה ייעשה 'כלי' לקבל הענין השני הנעלה ממנו באין ערוך.
כמשל הגרעין הנזרע בארץ, שכדי שיתלבש בו ה'כח הצומח' שהוא כח אלקי בלתי מוגבל ולמעלה ממנו באין ערוך, הנה, עליו תחילה להתרקב בארץ להיות 'אין', שיופשט מהגבלתו וצירוף, ואז ישכון בו כח הבלתי מוגבל.
כך בענינו: היות שאין ערך ודמיון כלל בין אהבת עולם הזה לאהבת ה', לכך כדי להגיע להתהפכות זו בעצמו, צריך להיות תחילה 'ביטול' כל עצמותו וצירוף, היינו עבודת ה'אתכפיא' שכופה עצמו לעשות בפועל כרצון ה' נגד הרצונות האישיים שלו.
(ע"פ לקו"ת פקודי ד"ה אלה פקודי המשכן)

4- לעתיד לבוא המלאכים יאמרו 'קדוש' על נשמות ישראל - אמרו רז"ל (ב"ב עה, ב): 'עתידין צדיקים שיאמרו (המלאכים (רש"י)) לפניהם 'קדוש', כדרך שאומרים לפני הקב"ה, שנאמר (ישעי' ד, ג) 'והיה הנשאר בציון והנותר בירושלמים קדוש יאמר לו'.
והנה, לפי פשוטו מאמר רז"ל זה תמוה, "איך יאמרו לפניהם שהם בבחינת קדושה כזו, הרי נאמר 'אין קדוש כה'" (מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"ב ע' שנו)?!

והביאור הוא: קדושה ענינה הבדלה והפרשה (כפירוש רש"י עה"פ 'קדושים תהיו' - מובדלים). והנה, ע"י קיום תורה ומצוות, שמושרשים בחכמתו ורצונו יתברך ממש, ממשיכים בתוך נפשנו אור אלקי עליון מאד, שהוא 'קדוש' ומובדל לגמרי מכל העולמות המוגבלים. ולעתיד לבוא, כשהאלקות יהיה בגילוי (ככתוב 'ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו'), גם המשכות נעלות אלו יתגלו, והמלאכים יכירו ששורה בנפשות ישראל ('צדיקים' - שהרי 'ועמך כולם צדיקים') דרגה זו שהיא בבחינת 'קדוש', לכך, יאמרו עליהם 'קדוש' (ע"ד שאומרים עכשיו על הקב"ה שהוא 'קדוש' ומובדל, כנאמר 'קדוש קדוש קדוש ה' צבאות'). (ע"פ לקו"ת פקודי ד"ה אלה פקודי המשכן)

5) פירוש 'ארוממך אלקי המלך' ע"פ חסידות -
כתיב (תהלים קמה, א) 'ארוממך אלקי המלך', ופירושו לפי פשוטו: אספר גודל הרוממות שלך, "שהוא מתרומם ונעלם מן ההשגה" (מלבי"ם).
אך, הפירוש ע"פ חסידות הוא:
'ארוממך' מתייחס לאורו יתברך הבלי גבול, שנקרא 'סובב כל עלמין', שהוא מרומם ומנושא ואינו מתלבש ומאיר בגילוי בעולמות, כי הוא למעלה באין ערוך מהם.
'אלקי' מורה על כך שגם האור הנעלה של 'ארוממך' - סובב כל עלמין - מתגלה ונעשה בבחינת 'אלקי', היינו שנמשך למטה ונעשה כמו בחינת אורו יתברך המצומצם והמוגבל, אור ה'ממלא כל עלמין' המתלבש בנבראים בפנימיות ושייכות אליהם (כי 'אלקי' - אלקים שלי, מורה שהאלקות שייכות למקום בו היא מאירה).
אך, איך נעשה מבחינת 'ארוממך' (אור הסובב) - 'אלקי' (גילוי כמו בחינת אור הממלא)? זהו שממשיך הפסוק 'המלך', היינו שהדבר נעשה ע"י ספירת המלכות.
כי מלכות היא בבחינת 'מומצע' בין אור הסובב לאור הממלא, שהרי ענין המלכות הוא התנשאות ורוממות המלך על עמו, שהמלך שולט על מדינתו בכך שנשאר מרומם מובדל מהם. וביחד עם זה, מלכות היא רק התפשטות והארה בלבד, שהוא השליטה על הזולת, שאין זה מעצם המלך כלל (כמו שכלו ומדותיו). נמצא, שמלכות יש בה רוממות כמו אור הסובב, והתפשטות כמו אור הממלא, ולכן ביכולתו לחברם.

(ע"פ תו"א ויקהל ד"ה קחו מאתכם תרומה לה')

6) ~ ~
על הכתוב

(ע"פ תו"א כי תשא ד"ה זה יתנו)